

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут історії, міжнародних відносин і соціально-політичних наук
Кафедра історії України

Силабус освітнього компонента

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

Назва	Україна в контексті європейської історії та культури
Веб-сайт	http://do.luguniv.edu.ua/ ; http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання освітнього компонента	<p><i>Мета:</i> комплексне висвітлення ключових проблем соціально-економічної, політичної та культурної історії України як частини глобального світу з акцентом на її культурній різноманітності, прикладах конфліктів і толерантної поведінки протягом історії, значенні системи знань про минуле України в умовах посилення глобалізації та становлення інформаційного суспільства.</p> <p><i>Завдання:</i> сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про місце України в загальноєвропейському історичному процесі; цілісні знання про національну культуру на історичних етапах її становлення та розвитку як складника загальноєвропейської культури; показати моделі толерантної поведінки в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами; виробляти уміння застосовувати в повсякденній діяльності метод критичного аналізу щодо суспільно-політичних перетворень в Україні в порівнянні з європейськими країнами на різних етапах історичного розвитку, визначати політичні й культурні зв'язки України з країнами Європейського Союзу на сучасному етапі; сприяти піднесенню національної самосвідомості, виховувати патріотичні й морально-етичні переконання.</p>
Тривалість	5 кредитів, 150 годин Лекції – 32 год. (денна форма навчання), 6 год. (заочна форма навчання) Практичні заняття – 28 год. (денна форма навчання), 4 год. (заочна форма навчання) Самостійна робота – 90 год. (денна форма навчання), 140 год. (заочна форма навчання)
Результати навчання	<p>Вивчення курсу сприяє:</p> <p><i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, на основі знань та уявлень про розвиток України в контексті європейської історії та культури.</p> <p><i>Набуттю загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності

	<p>і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. <p><i>Набуття спеціальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці. - Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм спільно з європейськими та євроатлантичними інституціями. <p>Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. - Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. - Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. - Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки. <p><i>Soft skills:</i> критичне та аналітичне мислення; логічна аргументація, розв'язання проблем та формування ідей; соціальний інтелект; вміння прогнозувати; інформаційні навички; відповідальність та ін.</p>
<p>Теми</p>	<p>1. Вступ до курсу „Україна в контексті європейської історії та культури”. Мета, завдання та основні поняття освітнього компоненту.</p> <p>2. Територія, населення та адміністративний поділ України в історичній ретроспективі. Проблема історичної прабатьківщини та основні теорії походження українського народу. Походження та еволюція понять «Русь», «Україна», «Мала Русь», «Малоросія», «українець», «козак». Історико-етнографічне районування України.</p> <p>3. Ранні форми суспільного життя та культури на українських землях. Антична цивілізація та її вплив на становлення української культури.</p> <p>4. Походження слов'ян, їх розселення територією Центрально-Східної Європи. Слов'янське язичництво як світоглядна система. Феномен народного християнства (двовір'я) в українській культурі.</p> <p>5. Європейське Середньовіччя та місце в ньому Київської Русі. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Русі та Галицько-Волинської держави. Головні ознаки культури європейського середньовіччя та характерні риси культурного розвитку Русі. Проблема історичної спадщини Русі як джерело інформаційних маніпуляцій.</p> <p>6. Історичні умови розвитку українських земель у складі Польщі та Великого князівства Литовського. Україна в польсько-литовських та литовсько-московських взаєминах. Українці в складі Речі Посполитої. Татари та Кримський ханат. Європейське Відродження та поширення гуманістичних ідей в українській культурі. Православне культурне</p>

відродження, Реформація, Контрреформація та Берестейська унія в Україні.

7. Козацтво як явище європейської історії, теорії його походження. Українське козацтво, його роль в історії та культурі України. Революції XVII ст. в Європі та Українська національна революція (1648 – 1676). Військо Запорізьке – українська козацька республіка. Роль козацтва та Гетьманщини в геополітичних змінах Східної Європи XVII – XVIII ст. Просвітництво в Європі, його вплив на культуру України. Києво-Могилянська академія, її вплив на становлення вітчизняної освіти та науки.

8. Виникнення індустріального суспільства. Особливості цивілізаційного розвитку України і Європи в XIX ст. Народження націй. Економічна модернізація на українських землях у складі Російської й Австро-Угорської імперій. Становлення сучасних націй у Європі та українське національне відродження. Основні риси та новачі культурного процесу XIX ст., їх відображення в українській культурі. Проблеми світової культури початку XX ст. Модернізм як система художніх цінностей, його становлення в українській культурі.

9. Українське питання в політиці європейських країн від Першої до Другої світової війни. Вплив Першої світової війни на подальший розвиток Європи та України. Українська революція 1917 – 1921 рр., її наслідки та значення. Тоталітарні й авторитарні режими в Європі в першій половині XX ст., їхня політика щодо українських земель. Україна в Другій світовій війні. Зміни в європейській культурі міжвоєнного періоду. Культура України в умовах становлення тоталітаризму.

10. Україна після Другої світової війни, повоєнний розподіл світу, УРСР та створення ООН. Український визвольний рух 1950 – 1980-х рр. Соціально-економічний розвиток УРСР в умовах біполярного світу та криза радянської економіки. Розпад СРСР. Українська радянська культура: позитивне і негативне. Риси радянської повсякденності.

11. Державотворчі процеси в Україні в умовах незалежності. Основні риси політичного розвитку України в 1991 – 2022 рр. Геополітичні причини проблем незалежної української держави. Основні етапи євроінтеграції в другій половині XX – на початку XXI ст., місце сучасної України в цьому процесі. Українська культура в умовах глобалізаційних викликів на зламі XX – XXI ст. Освітня та культурна співпраця України з європейськими державами на сучасному етапі.

12. Російсько-українська війна 2014-2022. Причини російського вторгнення в Україну. Основними передумовами виникнення протистояння Росії й України, яке переросло у збройну агресію Росії проти України, є системна криза російської державності, яка трансформується російським політикумом у намагання відновити російську імперію, розширити контроль над частиною світу й утримати за собою світову гегемонію, втрачену з розпадом СРСР та економічним занепадом.

13. Українці у світі: поняття, чисельність та етапи формування української діаспори. Інші народи на території України в їх історичному розвитку. Українські державні та громадські організації в екзилі: історія та можливості співпраці на сучасному етапі Росіяни. Білоруси. Євреї. Кримські татари, караїми та кримчаки. Поляки. Німці. Греки. Болгари та ін.

Орієнтація (на кого розрахований)	для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»
Резюме викладача	Набока Олександр Вікторович –доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України.
Інформація для зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати, звернувшись безпосередньо до викладача, який проводить заняття, або з письмовим запитом на e-mail: snaboka9@gmail.com
Попередня підготовка	Компетентності, набуті під час здобуття повної загальної середньої освіти.
Як навчатися?	<p>Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота за освітньою програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»</p> <p>Лекція передбачає взаємодію лектора зі здобувачами при розкритті системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності.</p> <p>Практичне заняття передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань.</p> <p>Самостійна робота здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою освітнього компонента.</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відбувається за процедурою визнання результатів навчання (http://surl.li/bihoc).</p>
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Основна навчальна література</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бойко О. Д. Історія України. К.: Академвидав, 2018. 688 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001247/. • Забудкова, О. А. Міста сучасної Луганщини в XIX – на початку XX ст. (на матеріалах статистики). <i>Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Історичні науки</i>, 2021. №6 (337). С. 167–188. • Світлична, А. В., Забудкова О. А. Проблема східного українсько-радянського кордону в 1917-1920 рр. Актуальні проблеми науково-промислового комплексу регіонів : матеріали VI Всеукраїнської науково-технічної конференції, 13-17 квітня 2020 р. м. Рубіжне. 2020. С. 299–300. • Набока О. В., Алексєєва М. О., Лебедев Д. В., Овчаренко А. В. Археологічні дослідження побутового та господарчого життя українського населення Луганщини у XVII–XVIII ст. <i>Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Історичні науки</i>. 2021. № 4. С. 142–158. • Набока О. В. Археологічні дослідження неолітичного поселення «Старобільськ-1» у 2019–2020 рр. <i>Вісник Луганського національного</i>

університету імені Тараса Шевченка. *Історичні науки*. 2022. № 4. С. 130–137.

- Набова О. В. Історичні витoki легенд щодо перебування у Осинівській церкві (с. Осинове Новопокровського району, Луганської області) Г. Сковороди та К. Рилєєва. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Історичні науки*. 2020. №6. С. 202–214.

- Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Х.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2018. 512 с. URL: <http://irbis-nbu.gov.ua/ulib/item/ukr0011628/>.

- Пуйда Р. Б. Історія української культури. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2017. 160 с.

- Тараненко М. Г. До питання витоків української державності. *Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право* : зб. наук. праць. К.; Одеса : Видавничий дім “Гельветика”, 2017. № 3/4 (31/32). С. 190–196.

- Україна в контексті історичного розвитку Європи / С. Ю. Боева, В. Ю. Бузань, А. А. Кізлова та ін. Київ : Арт Економі, 2021. 306 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/41918>

- Українська культура. Конспекти лекцій для дистанційного навчання / О. О. Петутіна, Н. В. Вандишева-Ребро, М. М. Красіков та ін. Х.: НТУ «ХП», 2020. 68 с. URL: <http://web.kpi.kharkov.ua/ukin/wp-content/uploads/sites/195/2021/02/Konspekt-lektsij-Ukrayinska-kultura-onovlenyj.pdf>.

- Contemporary Ukraine on the Cultural Map of Europe / Eds.: Larissa M. L. Zaleska Onyshkevych and Maria G. Rewakowicz. London-New York: M. E. Sharpe, 2019. 471 p. URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/8405/file.pdf>.

- Merriman J. M. A History of Modern Europe: From the Renaissance to the Present. 4th Edition. New York :W.W. Norton, 2019. 1261 p.

Додаткова навчальна література

- Головка В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019). Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.

- Народження країни. Від краю держави : назва, символіка, територія і кордони України / К. Галушко та ін. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352 с. URL: <http://irbis-nbu.gov.ua/ulib/item/ukr0000016797>

- Образні системи української художньої культури в історичному та типологічному аспектах: театр, музика, образотворче мистецтво / гол. ред. Г. Скрипник. К., 2019. 588 с. URL: <http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2019/obraz.pdf>

- Палій О. Короткий курс історії України. К.: АБАБАГАЛАМАГА, 2018. 464 с.

- Шкуратенко О. Історія держави та права України (схеми та таблиці). К.: Видавництво "Людмила", 2020. 170 с. URL: <http://irbis-nbu.gov.ua/ulib/item/ukr0000018968>.

- Rietbergen P. Europe. A Cultural History. 4th ed. Abingdon, Taylor and Francis, 2020. 972 p. URL: <https://www.perlego.com/book/2194186/europe-a>

	<p>cultural-history-pdf.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snyder T. Ukrainian History as World History 1917-2017. <i>Revolutionary Ukraine: A Reflection on 1917 and Its Aftermath</i>" Conference (October 13-15 2017). URL: https://www.iwm.at/blog/ukrainian-history-as-world-history-1917-2017. • Ukraine and Europe: Cultural Encounters and Negotiations / Eds.: Bercoff, Giovanna Brogi, et al. Toronto, University of Toronto Press, 2017. 480 p. URL: http://www.jstor.org/stable/10.3138/j.ctv1005bng. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Електронна бібліотека Інституту історії НАН України. URL : http://resource.history.org.ua/. • Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua. • Електронна бібліотека "УКРАЇНІКА". URL : http://irbis-nbuv.gov.ua. • Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://libr.luguniv.edu.ua/ • Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua.
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Лекція (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) Практичні заняття (презентація / дискусія / повідомлення / виконання завдань/самостійна робота з джерелами інформації.
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання.</p> <p><i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою тестування; усного опитування; письмового контролю, контрольна модульна робота.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> – екзамен.</p> <p>Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання екзамену – 50.</p>

Критерії оцінювання	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-42
	Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер.	0-28
	Контрольні модульні роботи	Представлено вірні й повні відповіді на завдання модульного контролю.	0-30
Усього за курс		100	
Критерії рейтингу			
Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
	90 – 100	A	Відмінно
	83-89	B	Добре
	75-82	C	
	63-74	D	Задовільно
	50-62	E	
	21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Формат і політика курсу	<p>У курсі логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, контрольні модульні роботи, консультації, спрямовані на формування програмних результатів.</p> <p>Практичні заняття включають елементи опитування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує здобувача щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>		
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>Здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_akadem_dobro_2.pdf).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. • Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. • Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. 		
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.</p>		